

MAGY.
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

Nádassy-pályamű

XVII.

Érk. 1885. szept. 29.

Lehel szövege

elbeszélő kötetmenny.

határidő: szeptemb. 30. án 9.1

Lehel szerelmé.

Élőge:

„A magyarnak csak egy harája,
Egy harája, meg egy hü mátkája;
Ért öleli, amant meg imádja,
Náluk nélkül minden boldogsága.”
Népdal.

Lehel szerelme. I.

Feljö napkeleten, csillámló lángsugarakkal
Törve magának utat, sokk veszes fellegén által
A nap, s im magasan, ragyogó arccal halad utján,
Tergeg és szelvény, szatrog körülvette időnként —
Barna sebes felhőn nyargalva dühöngve csatárnak
A elemek, s rezsőgő dühvel bömbölve betöltik
A sűrű levegőt — de napot nem perget erőszak,
Ezár kis időre a bösz ár elnyeli tűzkoronáját,
Csak hamar simét fenn ragyog, — és káprázza elorlik
A ropogó pivatár, s lesimül a ború ar egekről.
S a felhetleneken mosolyogva önéretesen megy
A nap, birtos uton büszkén folytatva futását.
Oh, az önéretesen nemgyörhet, végleg erőszak!
A nép, mely hiven őt uton marad, el nem nyérhet,
Bírva magában a zord pivatart magbírja, kiállja.
— — — Hogy másnapra megint új fenye derülve ragyogjon,

Előtte minden adicsó fényvel, szem elől száll
A nap, kibor utat hagyván még vissza az égen.
Gyászba borít a vidék, sa ligetsusogó koronáin
Nyögve, sohajva, búsan sírja az alkonyi szellő.

Igy indult keleten, diadala s zokor seregével
Törve magának utat bors ellenségeken által
Arpád, és vereté az igér et-földre vitézti. — —
Vad, rohanó seregek támadnak gyakran eléje —
S minth mikor a tenger hullámai összecsapódnak,
Két ellenségtől egymásra torolva, s közepén
Vad, sebesörvényből forró Lajtkoh okának,
Összezap a két had, boszútüztől összeüresve —
Veszfellegként inn Arpád körül összetolulnak
Közei, megharsan felelmesen a riadó kiált,
Minth mikor a ropogó rivatarban dördül az ég — és
Villámként a sötét tömegekből felragyog a kard —
— Hol van erő, hatalom, mely egy ily népet leigazhat!

Hol van a pora sereg, amely elbl hátrál adicsó Pó?!
Tutnakar ellenek, — és tűrében messze ragyogva
Almos hős fia így megszerzi Atilla haraját, — —
Oh! hova tüntetek el, ti adicsó preroi harainak?! — —
Oh! Lehel, amelylyel lelket lehelél seregeidbe,
Éthangrott a kürtbár, híred a honfikebelben
Dicsfényben lángol, s e sír bús Turjai mellett
Melpoméné búsan keseregre sírja anyasíted.

II.

Lehel táborban.

Oh, a hol a csendes levegőben Atilla dicsőülk
Könyai szellemeteng, suttogván szörnyű satakról,
S halk susogásától egy hős nép hamvairól, nék
Búja füvek minthegy fejtelmesen összereregnek, —
Oh, a hol a Tisza habtünderei szongva, susogva
Kökölják a megint szitttyáva lett anyasíted,
S verhabokon lejtven víg táncrot, a messze keletnek
Híradék az ós hún birtoknak visszaszerelését — —

Mirtha, a földöt a hűs nép kelt volna fel, ismét.
Tarka tömeg csong a viruló, napkürte lapályon:
Srittya vitések azok, kik, amott jó kedve merülve
Hűs sátrak alatt lakomák, vig ünnepet ültnek.
Itt vig harci dalok riatornak hős satakról,
Ég' lelkesedést gerjesztve a srittya sívekben.
Messzebb barna, sűrű füstfelleg föl fel az égbe;
Ott egy sűrű usopot épp' aldozatot mutatott be,
És most áhítatos sírvél dicsőnekeket zeng,
Melyek az illatoró, gyengéd szellőkön az égbe
Szállnak, a mely kegyesen mosolyva tekint le re-
jűk.
Majd elhanyag, araj sa táltos lassan előlép -
Dreles, erőteljes vállán hullámvirki aró haj - -
Stiszteletes kereit felemelve haduhoz, anépre
Művészt könyörög - Nem messze, a ki közepében
A szellős, alacsony halmor már messzire látó
Sátor tündöklik, búzskén letekintve a völgybe.
Vajj ki lakik fenn a sátorban, a domb tetejében

Elkülönítve a vig seregektől, vig lakomáktól?
Hogyha magyar sív ver kebledben, hogyha magyar vér
Csörg ereidben, szent kegyelettel hajtsa fejedet meg,
Ifjú, öreg, s kalapod megemelt neve tisztelgete!
Lel' lakik ott fenn, ahős sátor a dicső a halmor
Hogy mint jó verető szétréshessen seregére.
Lel' lakik, utköreten legelő meggy hős seregében,
Lel' ki ha nagy kiáltással megfújja, hadúr dörög abban
És az ellenség már rémes hangja előt fut - -
Most, békében a nép közepe, hűs sátor alatt él,
A népnek, melynek hadban verelője, bírója.
Most a sátorban méltán gondolkodik a hős -
Majd aggodva megáll, majd ismét jár, kel, alá's fel,
És a magas homlok búsan ráncokra szegődik.
- A sátor közepén parlag helyett letérített
Pánczabőr köpenyén ül felig fekve az ifjú,
Férfi hajnalcsillag - kündédeli termete - arcra
Gyengéd pirja csillámló kél szemé: egy-egy

A regg pörja felett "Pindaöklö" hajnali csillag.
S mégis az éjzelmeke mily tengere fejlik azokban!!
Csendes tenger, a mely ringó' habjan az egeknek
Kéjjet "Tükörörfel" híven, s mely az abba merengő'
Anaalgó, vágzó' kebeleinek a mennyet igéri.
Inkább isteni lény ö, semmint emberi, büvös
Mint egy szellemhon "Pindaere", bekülvő "Hadarból",
Hogy kevérenek, kevérenek, jidore derítse.
Tgy út ott, melán "Lásultán" névve "Lehelre",
Es szeme "Fisza" egén ragyogó' harmatta "Füvökre"
Oroszai "Liljomait", keblét mely büvöl, emészté,
S minden "Könycseppjét" szívétől éri "Fakadani".
Mastaeli "Lel" "Porra" lép, s "Vigasztalja" ravával.
Trep "Hajnalisillag", kebleare mi gond nehezülte?
Mit képek, szívenet, szép hölgyem, büvös szemeidde?
Nívse- hüvös "sátrad", melyben kevérené mulathatsz,
Nívse "Leheled", ki mikép "Hadarát" kevérené
imádjon?

Es a ki mindennél magasabbra becsüli szerelméd?
Mért, vagy olyan szomori, "Hajnalisillag", szem eléj ült?
Lisd a friss szellő' gyakran lebbengeti "Félre"
"Sátrunk" "Függönyeit", beoson "Kivánsian", arsan
Élőzall, es a merők, szeltében "Hírdeti", sügva:
"Hajnalisillagnak" minis párja se mennybe' se földön".
Tölt s enyelegve "Vigan", hölgyet át fogja "Karával"
S édes- lagy "sraukat" sügvan, felakarja "vidétni".
S ez "büvös-bajos" szemeit "Deli" "Delle" emelőn
Cengő' hangon szólt "saxenyelgő", lengedező' szél
"Fykairól", csókolt "sraukat" "hímáruva" emelte:
Hős "uram", es "Féjem", "szomoruságom" ne "borzantson",
Nem "hüvös" "sátrunk", egyedül a "kellemes" - inkább
Hő "szíved" nekem a "legarágabb" "kísér" a "világom".
Ah' oly "elégült", oly "boldog" volnék "közeledben",
- "Héll-e" "náladnál" még több "ishü" "kebelemnek"?
Amac "sötét" "éret" "ravará" "boldog"
nyugodalman -

Oh Lel - boexaszó, álmodtam -
holtra meredve

Oh fekiével, s migvél sepegett szép haj -
fratodról, -

Nekem szánt síveden, hah! - Kétféle sas
- Lel - ha vesztél é - oh! ha szerelmese álma
- Semmise' potolnia az írt, mit vesztet okozna -
Ara sívémben a kín meg nem felelhetne, aronnat
Megtörnek, s rögtön te utánad szállana lellem.
S Lel, lecsitítva saját rossz sejtelmét,
mosolyogva

Vigasztalja pedig szomorú, mint holdgy, homályos
Sejtelen önsúlyú, sűrű fátyol ejte sívére.

- Tíme, amott habzó paripán vágatva, serényen
Gyorslovú suttya közelg, röpke mentéje a sílben,
A mely harxtalanul, fáradtan nyargal utána.

Mely hírel jössz, jó lovag és hova
oly sietősen?

Sejtem, suttya vitéz, oh fordulj vissza híreddel!
Ama tovább rohan az sebesen, mig végre

Széleselterülő táborhoz élére; aronnat
a nyüszögő,
A hős kiütés elé menven, hirt mond e szavakkal:

Nagyfejedelmink gyorsüzentjét hozzá köszöntlek
A hős dehel! a német szomszéd büszkeit, kigunyolva,
Küldöttinket üres kézzel, fenyegetve bocsátá
Tissra, kiket jogosan küldenék hozzá az adóért.

Trégyenfordt ez az hon népén - melyet letörülne
Tíme reád bíratik, mint méltó hőre; siess hát
Késztet fel seregged, s engedj eln emi a harcra,
A melyben Hadurunk oxeme és se-
gedelmé kisérjen!

Lángba borul, s sütköd, sőt hős Lel két szeme erre,
S szörnyű haraggal erős Tenyexét kard
markolatára

Csapja, de ah - mi helyest Hajnatasillagra tekintve,

Hős szivében erős láng gyúlt, mely amott
lelohadtá.

Uhallott, szomorú szível gondolva rejére,

Bátorságaival szive zord fájdalmi viótak:

„Hol van erőd, lel, hol van bátorságod a mely hőst,

Szerre neved mellé, kialszól hőst

lekesedéssel?

A mely harci erőt és súlyt kölszörre karodnak.

Hány sebesen fűtyölő nyíl surrantel füledről,

És hány szörnyci csatáit álltál szemközt

a halállal;

Bátor lelekkel, kisugárzó lelkesedéssel!?

Rémületet, ^{harci} keltsz kiáltó hangjai közt minth,

Ösztogatóid a halált Diadalmas

hősi karoddal!

Ah, De hegyes nyíl szállt kebledbe,

Titokba fűródva,

Im lelohad lelked, kiveszett hősi harci prényed!

Írtatlan hajadon szemé túrnajla szálta szivedbe,

Te szereltem már hőst karodnak stelkéd

leigáiba?

Hah! kiáltom ves, a mig élek, mielő maradok hőst

Küremhez, sa magyar népsé, mündes is felajánlok!

Itt hagylak, szeretett Tölgyem, bár

sajg szívem érted,

Tűp Hajnalsillag, váltunk kell most egy időre,

Hajh, De egykoron ép lelekkel lágy kebledre

Visszakerülendek, boldogságunkkal az égből

Nagy Madár angyalait hozzánk csábitjuk

a földre -"

A viharedelt tölgy árnyán bírtam virul a kis

Szende virág; bájton mosolyog, mig kis kebledben

Étet adó, ragyogó, gyöngyharmatcséppre reg, árnde

Vad suhogással a zord sebes éjzra

ki szél pohan arca,

Ime a gyenge virág ott fekszik - kelteme, szine

Szívesen oldaladon lennék, de Hadúr igazakarja.
Ez magy arok neve és kire széplőtlen lépem, - érte
Kész vagyok én mindenül áldozni,
ha kell, örömet is.

Érte velem jömmél a hosszú útra? - élébe
Mennél, vesztegnek; te ki nem bírná a felét ^{sem.}
Éh hagy lak, lelkeim fele, ámdene
És felj, Hadúr engem
Megtartand neked, és téged nekem; eljövök én még
Visszahozom szívem még forrón, vissza szerelmem."
Harsog a kürt, a lég megrendül a tárogatótól,
Kél a sereg, sa föld megalobban a harcviadástól
Már felproxiik az út - mindül a
szittya nyugotnak.

Oh ragyog a hős lel, s mig előtte
csapong a reménye,
Kü szívem mélyében vele száguál keble szerelme,
S messze mögötte az ég áldását küldi utána.

III.

(Kékel fogságban.)

Távol a szent hortól, ellenségek közepette
Oh út a bánult, ^{hős} vérvő szívvel, sanyarogva
Börtöne szörnyü, sötét fenekén, beköba veretve.
Virras egy szűk hasadék, a melyen
az élet adó nap

Horzá küldve meleg sugarát, fény s hőre lakába,
Nincsegy szikra remény, mely enyhítő sugarával
Keble, sötétégét, búját kis se' kiderítne' - -
- Erdnyra kel a sas, majd kavarogva
bejárja a távol

Lengő légtengert sa prédító hegyek ormát,
Mig alacsony lesből gyilkos nyíl röppen
utána,
Tune, a büsrke, határt nem látó sas se
besülten

Hull le, alant bűrhödét posványban
lelve halálát -
/

- O, te is így a magas légben jártál, Lehel, a hol,
Lelkedben palotát építéssel a jövőre,
Melyben már tündér életől, édes időről
Álmodzál, de hamar letaszított, végzeted omias,
Stündérkertedből börtön fenekére jutottál. —
Így kell sínlódnod, aeli hős itt
kellelényesnél?

É. a mely egykor szép jegyesea roszás aja-
Antroxia's szűt, most romlott léggel ^{karod} klik ajkad!
Hősi karod, mely előbb a harcok púrravarában
A súlyos kardok, burrogányt oly könnyen emelte,
Most a nehéz láncok vastexhe alatt remegés sajj.
Hősia hőse valál, de karod gyengébb a szivednél:
Vak bátorságod sromorin büntette magát meg.
Biszke fejed, mely előbb a harcban
meszire fénylő
Écstarájos sisakot hordott, a mely
ellencsának

Oly félelmes volt, imeoly gyorsan megalakva,
S fénylő szipsisakod helyetül rajta — gyatáral!!

— — Ma a közelgő ej. ködfátyolt,
ejt a vidékre,
És a magyar vértől ittas síkságon a sok hős
Még temetetlenül ott heverő rémes tetemére.
Ah! sok harcra szülött, haderős itette vitéz ott
Munk örökre, s a míg keszén sok ütött
sebe tátonq,

Megtört hősi szemén, a melyben előbb diadaltűz
Lángola, most a halál út sápadtan, meredve —
— Ott még egy sebesült hős moradul az elesettek
Kört és mig sajjó kebeléből mély
sokaj indul,
Lassan felnyitván szemét, siet nex a vidéken —
Majd felemelkednek, De haj-iffú, hős kebelében
Gyilkos nyil fészkel mélyen, mely
a földre szegve.

Udvöl - Lel, ha szeretsz, lelke a vágyát
megadandom;

Oh, hős srittya, szeress, avagy irgalmatlanul
Kedves lesz nekem, kezeidből nyerve, ^{égi meg!} halálom....
Álmódorásából, a verék egy szerre felébredt,
S álmélkodva felelt a titkos látogatónak:
Vajj ki paravaja a bús börtön, s enyjét, ki
merésztél

Tátszani éltevel, lelopóva a srittya fogolyhoz?
Mert kiderülve e tett börtön vérszékora
fejére - -

Nem méltatlan, szől a titokrákoséji jelenség
A ki plőtted eseng sziwedérl. imén Hunigunda
Kerzegno vagyok, és az atyám császara e ^{hon-}
S így folytatja tovább büvös, gyengéd ^{susogá} ^{sak!}
"O hős, srittya, szeress, boldoggá teslek
arommal.

Mint a madarka szabad lesz pögtör,
f.

Visszarepülhetsz

... Visszarepülve együtt, rokonidhoz, boldogul élünk ^{te}
Kondd, igen, és sörkjünk meg rögtön, gyors lovainkon! - -

Es a fogoly, mi után mely sóhaj! tört kebeleből,
É a szabadság! szől, a szabadság égi reménye
felmelegíti szívem, De haj! itt sinlődjerni örökre,
Kínos enyésretnek, nérek bár börtön sléje
Ámde, kinél szívem, lelke, zálog baha -

gyám, nom
Csalhatom azt, kintul meg, másnak igéve szerelmet:
Szől, sa nehéz láncrok remítón isszerörögnek.

A mint hős karát esküdvé kinyújtja arégre.
Köri erénye habár beledönté' őt e pokolba,
Sátán vermet a hiúség mégis kikerülte.

Hah! mint villog a diih a sötét kék
ördögi szemben!

Szót keres, a mely lyel boszuját a
hősre kiöntse.

Végre kilöve kiáll: Boszút állok!
vén boszút állok!

A szegyetől lihegő, lázas kebelére rojtva
Szép remegő kereit, szellőként tüst el az éjben.

IV.

(Hűség a halálban.)

Pompás fényben uszít, már a vászra patotja,
A sok szolga sűrű forg, majd kíváncsián a
Álló népre tekint le, feszült mély
vén a kópissal.

A kétségre, ahol már sörnyű bitója magaslik.
Tíme a börtönből kiveretve köröz a magyar hős,
Vészjósló felemelt föl, büszkén a tömeg közt,
A magas ablaktól, kárörvendő mosolyával
A sűrűn sértett boszúálló néz le rajta.
A Lel, emlékezvén a múltkori
látogatóra,

A büszke tekintettel visz onnan van
kárörvendőre,

Szólt: „Mi hiába örülök vesztetek!
bár ha boszúoddal

Étmet elvetek, befolyással okozva hatalom,
Lelkem csak szerethet hölgyem bíránya
örökre:

O Hajnali szilág ké, az ifjú, hű szerelmelek
Hajnali szilága vagy, most in este szilaga is lesz,
Első kedvesem, ő te vagy egyszereimnek az utolsó.”

„Mit kívánsz, mielőtt meghalnék,” szólt a
Katalmas

Caspar, „szólj, s hajd hada menjen teljes edesbe.
Add hát meg egyszer kezeimbekeményre a tükör
Harcziadalmak közt hű társam volt,
a halálban

Trinten oldalamon legyen; aztán
rajta, öless meg!”

Szólt a vezér büszkén, s ti kősmofoly ült a ja-
— Oldorxátok fel keréit, szólt a diadalmas ^{kedve}
Császár, s adjátok neki híres, szép havi kürtjét;
Tűjön utolsó meg - hada fűjje le hatly uda:
lat most."

Ah! megesillan a hős kére közh ked-
ves isatákürtje!

"Tűj hát, dörg Lehel, oly indulót renged
eled én,

Mely e világból most minakettőnkkel ki-
A fulsóra, a hol foglyod prolgája leendesz!"

— Lattal villámot, mikor az szörnyű
erejével

Égy dörgés közepe a völgy koronára lecsapva
Tör-rent, eget, eméret? A nagy kiált ilyen erővel
Lújtva, repült egyenesen a császár büszke fejéhez
— Hever a császár im, serebüzött koponyáival:
— Hever a hős Lel, sár karától s rétdarabolva —

És Magyarországon aik tercin busong a
szegény hölgy...
Fogyva fogyott a remény mindennap, végre
megértvén

Hős Lehel ütközését, balsorsát, elfogatását,
Mely bú marja szívét - lassanként a ^{kereszt} tründer
Végre keserevőtől kegyesen megmenti halála.
Ah, a csapás, mely Lel megölte, két hű szívét ölt meg,
Két szerető lélek, röppent egyszerre a mennybe.